

Förseningsresa med komplikationer, del 1: Förseningar.

Avresan blev en rysare. Tre dagar före avresan rapporterades det att det var en storm i antågande. Den skulle slå till mot sydvästra England natten till måndagen och skulle vara den värsta på länge. Sedan skulle den härja vidare mot Nederländerna och Skandinavien och slå till mot Göteborg och västkusten vid 5-tiden på eftermiddagen. Det var då mitt plan skulle flyga i luften. Meteorologerna gav stormen en klass 3-varning, den högsta på skalan.

Naturligtvis blev man inte klar i tid. Det massiva regnandet gjorde det omöjligt att följa den vanliga praxisen att vandra till Centralstation. Man fick ta spårvagnen, om det gick någon.

Det var frågan. I hållplatshytten trängdes alla människor som tydligen väntat länge. De fick vänta ännu längre, men till slut kom den. Det var treans spårvagn som tog vägen förbi Valand, så jag steg av där och vandrade till Park Avenue-hållplatsen för bussar till Landvetters flygplats. Därigenom sparade jag två hållplatser.

Jag hade turen, att bussen kom inom två minuter. Emellertid förelåg det problem. Vägarna var översvämmade. Man kunde inte komma fram på autostradan. Bussen fick ta en annan väg.

Längs denna andra väg, som tydligen alla tagit, trängdes en oändlig snigelkö av bilar. En monitor i bussen visade den beräknade ankomsttiden till flygplatsen. Denna flyttades fram hela tiden. För varje minut som klockan gick flyttade monitorn fram ankomsttiden en minut, medan snigelkön kröp fram långsammare och långsammare.

Till slut kom man dock fram till flygplatsen med bara 20 minuters försening. Det första som slog mig när jag inträdde i avgångshallen var ett specialerbjudande av *Jägermeister*: bara 150 kronor för en liter. Man måste gå igenom det taxfria för att komma till avgångshallen, och där låg Jägermeisteren på vägen i bländande strålkastarljus. Jag grabbade en genast. När jag passerat förbi ångrade jag mig och vände tillbaka – och köpte en till. Sålunda var jag från början väl garderad med en dubbel omgång av min bästa medicin *Jägermeister*, två liter för bara 300 kronor, egentligen 298. Detta tedde sig som den bästa tänkbara reseförsäkring.

Flyget blev naturligtvis ordentligt försenat på grund av stormen, då ankommande flyg inte kunde landa och det uppstod köer i luften. Till slut kom vi iväg en halvtimme försenade, men stormen gav oss kraftig medvind, turbulenserna blev oerhörda, det kändes som om flygplanet stundtals kom i sken, så vi kom nästan i tid till Helsingfors. Där gällde det att byta snabbt, då det bara var 45 minuters transferstid, som minskat med en kvart.

Också Delhiflyget blev försenat, då det måste invänta andra försenade flyg. Till slut kom vi iväg, men samma fenomen uppstod här: en våldsam medvind medförde farliga krängningar, så att serveringen måste upphöra och många fick maten eller värre saker i knät, då flygplanet understundom verkade komma i hysteriskt okontrollerat sken.

Det lugnade sig något när vi kom ner till Kaspiska Havet. Där passade personalen på att komma med ytterligare fördelaktiga erbjudanden, så jag fann det värt att ytterligare dryga ut mitt medicinförråd med en liten *Chivas Regal*. Man kan aldrig bli tillräckligt försäkrad för en äventyrlig resa.

I Delhi lyckades jag komma före alla de värsta köerna till immigrationen, men det hjälpte inte. På bussen till stan fick jag vänta en halvtimme innan den satte i gång. Den nya

busstationen vid Kashmere Gate var emellertid i operation och imponerande. Den gamla var helt bevarad men helt nyorganiserad och verkade fungera effektivt med god ordning. Precis som vid tunnelbanan var det numera säkerhetskontroller och genomlysning av bagaget vid inträdet.

Jag kom med på en buss till Simla, men även den väntade en halvtimme innan den kom i gång, och vad värre var: den tog omvägen över Chandigarh för att skaffa fler passagerare. Därmed blev bussresan två timmar längre än nödvändigt, 10 i stället för 8 timmar. Den startade klockan 9 och nådde Simla strax före 7 på kvällen. Då blev man avsatt innan bussen körde ner till nya busstationen, så att man fick gå till den gamla 3 kilometer. Detta gav mig väldigt litet tid i Simla.

Biljettkontoret för bussen till Manali var vakant, så jag fick vänta tills någon kom. När jag väl fått min biljett till nattbussen till Manali kunde jag äntligen börja tänka på en måltid och inledde klättringen upp till stan för en efterlängtd återhämtning på *the Indian Coffee House*.

Vänliga människor ansatte mig hela vägen med erbjudanden om en billig övernattnig. Det hjälpte inte. Jag skulle ändå ta nattbussen till Manali.

När jag äntligen satt på *the Indian Coffee House* och hade en knapp halvtimme på mig att avnjuta min första indiska måltid för denna resa, en omelett med kaffe, satt det ett ungt par vid bordet bredvid som visade ett intresse för att jag satt och skrev dessa rader. Jag sade som det var, att det bara var reseanteckningar, men han presenterade sig som anställd vid *the State Library*, (Simla är huvudstad för regionen och har dess delstatsbibliotek,) och bad mig nästa gång jag kom till Simla att titta in, så skulle han förevisa mig alla Simlas märkvärdigheter och historia. De var båda mycket vänliga och sympatiska och ville påtagligt bygga vidare på kontakten med mig.

Inte nog med det. När jag tog bussen ner från den gamla busstationen till den nya råkade han vara på samma buss på andra sidan gången. Vi fortsatte entusiastiskt vårt samtal, utbytte elpostadresser och lovade bli vänner på *facebook*. Han avslutade med att be mig komma och bo hos honom nästa gång jag kom till Simla. Han bodde alldeles vid busstationen. Det var därför han åkte ner, han skulle inte någon annanstans än hem.

Därmed hade resan inletts med en vacker och värmande vänskapsinledning, och dessutom var jag i god tid till nattbussen till Manali. Trots alla förseningar hade tidtabellen än så länge inte rubbats.

del 2: UFO-diskussioner.

Nattbussen till Manali blev en hisnande upplevelse. Chauffören körde på av bara fan. Resan skulle ha tagit tio timmar men tog bara sju och en halv. När vi tog denna nattbuss med Janne i augusti startade vi halv 8 och var framme strax efter fem. Nu startade vi halv 10 och var framme klockan fem. Skillnaden var att denna nattresa var isande kall. Man fick dra på sig strumpor och extra tröja men frös ändå, då vissa fönster hela tiden gled upp av sig själva så att tvärdraget inte bara var konstant och accelererat genom bussens våldsamma framfart utan dessutom kallt. Som väl var hade jag min whisky. Det visade sig ha varit väldigt förutseende att köpa en extra halvflaska whisky på flyget (vilket jag aldrig gjort tidigare)

som var lätthanterlig och diskret på bussen, medan hanterandet av en full *Jägermeister* hade varit betydligt besvärligare.

Då jag inte ville väcka upp min värd klockan 5 på morgonen stannade jag på busstationen tills vidare och värmdde mig med te vid en öppen brasa, som några andra delade. Så småningom ljusnade det äntligen, och jag begav mig upp till mitt värdshus.

Det såg tomt och tillstängt ut, men dörren var reglad inifrån, så någon måste vara hemma. Jag ringde på med jämna mellanrum och väntade i en halvtimme utan att någonting hände. Till slut kom grannen ut och hjälpte till. Han hade sett min värd varje dag, så han var definitivt hemma men hade tydligen just denna dag svårt för att vakna. Till slut fick vi liv i honom, jag bad om ursäkt för att jag stört honom, men han var bara glad åt en äntlig gäst. "Du borde ha ringt mig innan och förvarnat mig," sade han. Jo tack, ringa till Manali från Göteborg till ett nummer som jag aldrig fått och ingen nummerupplysning kunde leta fram. Han hade ju inte ens internet.

Men jag blev väl omhändertagen, fick finaste rummet, kunde genast ta en het dusch och få frukost i den värmande soluppgången. Han berättade att vädret var ovanligt klart för oktober, att dagarna var ovanligt heta men att nätterna var ovanligt kalla.

Efter frukosten och efter två natters förintelse, den ena genom *jet lag*, den andra av kyla, båda uthärdade i tvångssittning, kunde jag inte avhålla mig från att somna in. Följaktligen sov jag bort hela morgonen till min gränslösa förtrytelse.

Det var ovanligt tröttsamt att gå upp till Vashisht i det närvarande tillståndet, men Johannes väntade på mig där. Vi hade gjort upp i förväg som vanligt, och jag hade lyckats hålla tidtabellen, så det var inga problem. Över en balsamisk lunch med *fruit curd* och honung kom vi genast in på halsbrytande samtalsämnen.

UFO-problematiken var i mera dynamisk expansion än någonsin i samband med de senaste årens rön om nyupptäckta pyramider från långt före förhistorisk tid, om nya gravar från samma tid med bl.a. säregna långskallar och andra tydliga indikationer på att människan härstammar lika mycket från rymdvarer som från aporna om inte mera. Jag frågade försiktigt om hans senaste UFO-kontakter, då han ju hade brukat ha sådana.

"Jag kan inte berätta mera än vad jag redan berättat. Alla som forskar i UFO hamnar ofelbart i oändligheten. Einsteins relativitetsteori, som utklassade Newtons definierbara och fattbara fysiska universum, var bara ett försiktigt steg mot en tröskel, som förde tröskeln inom synhåll. Att komma åt tröskeln, att ta steget ut i oändligheten, att få kontakt med det liv där ute som måste finnas, blir nästa steg. Sedan öppnar sig en helt ny värld igen som ingen på jorden kan bilda sig en föreställning om.

Alla som skriver UFO-böcker, och det kan vara helt vederhäftiga vetenskapliga analyser om flygande tefat, gröna varer, förflyttning oöverskådliga antal ljusår i ett ögonblick, brukar vanligen i sin följande bok ta tillbaka allt de sagt tidigare och komma med helt nya ännu mera övertygande utläggningar om hur det verkligen förhåller sig, tills de vanligen förlorar sig i djungeln av fenomenens variation och självmotsägelsefullhet, då i regel ingenting någonsin stämmer. Vi har helt enkelt att göra med främmande dimensioner som är omöjliga för oss att fatta med hjärnan och som bara kan kommas åt genom andra förmågor, kalla det våra okända själsförmögenheter om du vill.

Hittills menar man sig kunna påvisa närmare 60 olika arter och raser av rymdvarelser, från pyttesmå miniatyrpygméer till definitiva jättar. Bibeln berättar ju att jättar bebodde världen förr i tiden, och ett antal av de senaste arkeologiska sensationsfynden från tidsåldrar före vår historiska verkar bekräfta att så var fallet. Enligt min mening kan man utgå ifrån, att allt vad man drömmer om i science fiction har varit en verklighet och är det troligen fortfarande. Annars skulle man inte kunna drömma om det.

Historien om livet i universum tycks i regel vara en Avatarhistoria – försvarare och vårdare av livet och kulturen i ständigt försvarskrig mot dumhetens övermakt och katastrofala misstag. De som menar sig veta något säkert om utomjordingarna och som bemödar sig om att försöka kartlägga dem indelar dem vanligen i humanoider och reptiler – de som försöker vara mänskliga och de som försöker dölja att de är reptiler. TV-serien "V" på 80-talet försökte åskådliggöra detta genom att sensationsmässigt driva motsättningsförhållandet till det extrema, varpå man gick miste om det underliggande allvarliga budskapet för det braskande underhållningsvärdet. Serien var sannare än någon kan tro, även om det knappast gått så långt på vår planet.

Humanoiderna vill alltså försvara och vårda sig om livet och kulturen, medan reptilerna vill ha makt och pengar för egen personlig vinnings och fåfängas skull, schablonstrukturen i hela världshistorien, medan det är reptilerna som skrivit historia, varför den är så eländig, medan humanoiderna bara ibland lyckats åstadkomma en världshistorisk insats, som då i stället i regel fått en desto större betydelse för framtiden. Man kan då tänka på Buddha, Lao-Tse, Kristus, Alexander den Store, Leonardo da Vinci och Giordano Bruno."

Så började vi. Vi hade mycket att tala om.

del 3: *Mariannes synpunkter.*

Johannes hade lyckats få Marianne till Manali till min ankomst. Hon hade ingen ny konferens på gång, men de bad mig stanna över Diwali. Här infann sig emellertid ett problem.

En av min värds yngre vänner hade också bjudit mig över Diwali upp till sitt ställe i lugn och ro någonstans bortanför allt det oväsen med bomber och fyrverkerier som Manali lovade bjuda på till ljusets högtid. Själv hade jag planerat lämna Manali före Diwali, just för att slippa allt dunder och brak. Om jag stannade skulle jag förlora 1-2 dagar, och tidtabellen och dess program kunde riskeras. Jag fattade inget omedelbart beslut men beslöt att ta en dag i sänder.

En annan orosfaktor var vädret. Det var inte det bästa. Redan första dagen regnade det, och andra dagens morgon var helt utan sol och därför mycket kall. Vädret hotade sätta fart på en bort därifrån.

Ett annat intressant alternativ vore att satsa helt på Manali och Dharamsala och sedan ta tåget direkt till Darjeeling. Om vädret var lika kallt och dåligt i Garwhal som här var det meningslöst att tänka på Joshimath och Nanda Devi. Bara gynnsamt väder kunde göra det värt att besöka dessa områden. Johannes och Marianne tyckte absolut att jag skulle satsa på Diwali i Manali – det kunde bli en oförglömlig upplevelse, som kunde ge mig nya värdefulla lokala kontakter för framtiden.

Å andra sidan var det ingenting som lovade att vädret i Darjeeling skulle vara bättre, och jag ville ogärna ännu en gång gå miste om Mukteshwar.

Marianne hade lika litet som jag någon erfarenhet av UFO men var ännu mer än jag kritisk och ifrågasättande av Johannes berättelser.

”Menar du att de kommer hit och ger sig till känna bara för att uttrycka sin oro över mänsklighetens utveckling och vad vi gör med planeten? Tar de då för givet att vi är oansvariga och inte kan klara oss själva? Om de verkligen finns och kommer hit för att ingripa med att kidnappa människor och experimentera med dem, som många menar sig ha erfart, så är de inte bättre än Columbus när han ingrep i Amerika och fick dess urbefolkningar utrotade, eller de belgiska kolonisterna i Kongo. De inkräktar, och vi kan inte tro något gott om deras avsikter. Om de vill hjälpa oss och rädda planeten – varför rensar de inte ut sex sjundedelar av mänskligheten, som James Lovelock och andra förordar? Nej, jag tror inte på det. För mig är det modern mytologi och science fiction, tills verkligheten övertygar mig om motsatsen. Vi måste klara planeten själva. Människan har allt intresse av att rädda allt liv på jorden och inget intresse alls av att förrinta någonting av det. Dan Brown visar vägen i sin senaste roman. Där finns hela lösningen. Människan måste progressivt bringas till att föda färre och färre barn genom utbildning, information och vid behov medicinering. Befolkningsstillväxtkurvan måste vändas nedåt. Människan har inget val. Det eller värre katastrofer, men det är bäst att hon får sköta problemet själv.”

Johannes menade att det var just den linje de UFO-kontakter han haft förespråkade själva, och han menade att Dan Brown och även James Lovelock för den delen mycket väl själva kunde ha haft kontakt med dem och konfererat med dem. Båda laborerade med verkligheten en aning bortom normal mänsklig kompetens, som kunde indikera utomjordiska influenser.

Marianne menade att världens största miljöproblem var de okontrollerade svällande megastorstäderna, där mellan 10-20 miljoner allt hårdare trängde ihop sig i en allt giftigare miljö, som bara förgiftade omvärlden, medan storstäderna egentligen bara främjade okultur, kriminalitet och hänsynslös girighet och egoism. ”Jag har bara sett lyckliga och friska barn ute på landet i naturen. Ju närmare naturen människan lever, desto friskare och lyckligare är hon, och ju längre bort från naturen hon lever, desto osundare blir hon. Allt som främjar och odlar naturen är av godo, medan allt som skadar och motverkar naturen i själva verket skadar människan.”

Det höll naturligtvis både jag och Johannes med om.

En glad överraskning var att Tony från Örebro dök upp. Jag hade saknat honom de senaste åren i Ladakh, och han förklarade det med att han hade haft visumproblem. Nu var han sina sista dagar i Manali och stod i beråd att flytta till Rishikesh. Han hade numera kort och egen hemsida om sin Tai-Chi-verksamhet.

Vädret var som det var och vållade problem med sin nyckfullhet. Det kunde vara hur varmt och vackert som helst på morgonen, och så när man satt uppe i Vashisht utan tröja kunde det plötsligt börja blåsa infernaliskt med kraftig förmörkning av moln och himlen och med temperaturfall på mer än 10 grader. Taras inbjudan till Diwali gällde söndagen, mitt schema skulle därmed försenas minst två dagar då oartigheten att tacka nej till honom vore omöjlig, och den osäkra väderfaktorn gjorde det mer och mer troligt att jag skulle skippa

Garwhal och Kumaon den här gången. I stället skulle jag få mera tid i Dharamsala, Darjeeling och Sikkim.

Men på lördagen var vädret åter alldeles idealiskt, temperaturen i mitt rum steg snabbt från 12 till 17 grader, så man kunde börja hoppas igen.

del 4: *Diwali i Manali*

Redan på onsdagen hade Alar bjudit mig att stanna över hos honom och hans familj på Diwali, medan jag hade tänkt resa vidare på lördagen. Ett Diwalifirande i Manali skulle försena min resa, och frågan var hur mycket. Efter mycket resonering med mina andra vänner kom vi fram till att det vore en oförlåtlig oartighet att tacka nej. Johannes och Marianne skulle jag alltid stå i kontakt med, men detta var ett unikt tillfälle som jag inte kunde låta passera förbi. Jag hoppades att firandet skulle vara på lördagskvällen, så att jag kunde återvända hem till natten och avresa söndag morgon. Det visade sig, att firandet skulle vara på söndagen, han skulle hämta mig efter middag, och han bodde så fjärran från allting att det var omöjligt att återvända samma kväll. Jag skulle få sova över, och när jag kom ner måndag morgon skulle det vara för sent för Dharamsalabussen. Alltså skulle jag bli tre dagar försenad. Det var bara att göra det bästa av saken.

Han hämtade mig med sin sonson Chandar klockan 2, och vi gick först en runda på torget för att upphandla diverse saker. Sedan tog vi en rickshaw så långt upp vägen räckte. Där den tog slut fick vi gå resten av vägen, och det var en smal stig på säkert en kilometer till det allra yttersta huset. Närmaste granne bodde 300 meter därifrån utom synhåll längs den väg vi hade kommit, som var den enda vägen.

Hans hus var bara halvvägs färdigt, tre rum var beboeliga medan tre andra var i vardande. Det var alltså ett ganska stort hus, och det behövdes, ty här bodde hela hans familj med hustrun, tre söner och deras hustrur och fem barnbarn. Chandar var den äldsta, 6 år, medan den yngsta fortfarande var i babystadiet. Inalles blev vi femton personer, ty det kom dessutom en annan lokal gäst på besök, och så var det farfar. Det blev alltså en fest för fyra generationer där jag hörde till den äldsta (som 18 äldre till Asar som var 44, alltså en mycket ung farfar,) men dock bara var näställdst.

Festen inleddes mycket stillsamt med te, småningom kom det fram chaupathis med dopp, och när mörkret föll invigdes festen med en ceremoni vid familjealtaret. Jag vet inte om det var Shiva eller Vishnu det gällde, men någon sådan var det. Jag måste ta på mig mössa och få ett märke i pannan, och till altaret frambars offergåvor i form av sötsaker, som vi först ätit av själva.

Då vi var så många fick vi inte plats i samma rum,, då rummen var ganska små. Arar tog mig med till ceremonirummet, som tydligen också var matsal, där han bjöd på whisky. Snart kom köttet, som var lamm, och festen började på allvar. Den andra gästen kom, så att vi blev tre vid whiskybordet, som hela tiden fylldes på med lammkött och whisky. När en flaska tog slut öppnades en annan. Den första var förstklassig MacDowell's, medan den andra var *Black Label*, som tarvade mera vatten. Arar berättade, att hans far varit militär och därför så länge han levde kunde kvitta ut sex flaskor whisky i månaden gratis.

Det blev så småningom även ris och grönsaker, så att man kunde äta sig riktigt mätt. Under tiden var det oupphörligt bombardemang i hela staden djupt nedanför oss av fyrverkerier och smällare. Det var skönt att befinna sig på behörigt avstånd. Vi hade även en stor brasa nere på åkern.

Lyckligtvis hade vädret varit oss nådigt i dessa dagar, vilket ytterligare förgyllde denna oförglömliga Diwali, den bästa jag upplevt. Klockan halv 11 var det läge att dra sig tillbaka, och jag fick ett av de tre rummen helt för mig själv fastän jag gärna delat rum med de andra vid kaminen, som stod i mitten i centralrummet, som var kök. Där sov de flesta.

Man steg upp med solen efter en lång god natt och fick med sig en flaska mjölk till min värd på Greenland. Arar var hans mjölkleverantör. Han odlade allt på sin stora tomt på bergsslutningen och var fullständigt självförsörjande. Jag hade gärna fått stanna längre i en vecka eller två, men så mycket kunde jag inte låta mig försenas. Jag hoppades dock få se dem alla igen nästa år.

Det var en glimt av paradiset, en stor och lycklig familj av enbart friska och vackra människor som levde det sundaste tänkbara liv så nära naturen man kunde komma. Livet kunde inte bli friskare eller vackrare.

del 5: *Krisen och festen*

Vi diskuterade med Johannes i samband med UFO även de senaste spektakulära arkeologiska upptäckterna av förhistoriska pyramider i havet utanför Japan och Bermuda samt i Bosnien och Indonesien. "Arkeologerna kommer att få mycket att göra med dessa sensationer, och hela historien kan komma att skrivas om. Det har ju i 150 år spekulerats i försvunna kontinenter och civilisationer som Mu och Lemuria, för att inte tala om Atlantis, som redan Platon dokumenterade vittnesmål om. Om dessa nya pyramider äldre än några av de gamla kan ge oss en ny fornhistoria, så är det bara att försöka få något grepp om den. Det finns ju dessa nya fynd av uråldriga skelett med så kallade 'långskallar' som inte tillfredsställande har kunnat förklaras vetenskapligt, medan UFO-teorierna då förefaller rimligast. Det lär finnas två miljarder planeter bara i vår galax som kan bära liv, vilket betyder, att det bara är en chans på två miljarder att vi är ensamma, vilken somliga fortfarande envisas med att klamra sig fast vid, vilket de lugnt kan göra så länge övertygande bevis saknas. Liksom aposteln Tomas behövde få sticka sitt finger genom Jesu händer och sin hand i hans sida för att tro på att han var verklig och levde, så behöver de flesta se och ta på ett flygande tefat innan de kan ta det på allvar."

Tyvärr kostade mig Diwalifirandet mig en förkylning. Jag kan ha blivit smittad tidigare, men det var ett synnerligen ofrivilligt pris för den mest ovälkomna av objudna gäster.

Det var således i ett ganska bedrövligt tillstånd jag tog mig ner till bussen till Dharamsala klockan halv 7 tisdag morgon. Det gick ingen buss förrän klockan 8, och även den var i ett kritiskt tillstånd, så att den måste puttats i gång. Resan blev lika stökig och påfrestande som vanligt men mera så än vanligt. Bussen blev proppfull, och det har jag aldrig upplevt denna buss vara tidigare. Fördelen med att den måste puttats i gång var att den aldrig slog av motorn och således aldrig stannade länge vid en hållplats. Likväl gick den sönder en gång, tydligen var det fläktremmen som gick av, så med två testopp och en reparation blev det en

timmes försening utom det stora stöket med fullproppad gång hela tiden, vilket försvårade den på- och avstigning som bussen stannade vid varenda hållplats för. Vi kom inte fram förrän efter mörkrets inbrott efter 10 timmar (24 mil). Klockan 7 var jag uppe vid McLeod och fick inte plats på mitt gamla stamställe: det var fullt. Jag fick ett provisorium på Kalsang i stället, ett enbäddsrum utan fönster och med dålig belysning för 200 (25 kronor). Det var bättre än inget.

Det var slående hur mycket varmare Dharamsala var än Manali. Här pågick fortfarande högsäsongen för fullt, och det var fullt av svenskar i stan. Jag råkade på två vid min första middag på Gakyi, men enligt deras utsago drällde de överallt. I augusti-september hade jag inte råkat på en enda utom Janne.

När jag vaknade onsdag morgon i min nya säng var temperaturen fortfarande 17 grader i rummet – den hade inte fallit en enda grad, medan den i Manali brukat gå ner till 11. Ändå hade jag aldrig frusit i Manali med bara två filtar, medan jag här frusit hela natten.

Trots min förkylning, som var värre än någonsin, gav jag mig på försöket att ge mig upp till Triund. Det lönade sig. Redan ovanför Dharamkot mådde man betydligt bättre av den betydligt friskare luften, och jag fick sällskap av en grupp tibetaner den sista biten. De skulle upp för att fira en särskild puija tillsammans med andra som arbetade på Mentsikhang, den tibetanska medicinvetenskapen, och när vi kom upp till Triund var där fullt av folk. Det var hundratals och bara tibetaner, någon sade mig senare att de skulle vara 400 sammanlagt, plus 42 läkare från Frankrike. De var alla samlade för en utomordentlig puijahögtid för fred i världen och ett fritt Tibet, och stämningen var översvallande. Tyvärr hade jag lämnat kameran hemma, vilket jag kommer att ångra för resten av mitt liv – jag kunde ju inte veta. Vädret var perfekt, soligt men inte gassigt, så förutsättningarna för detta omfattande och mycket speciella tibetanska bönemöte i hälsans och läkekonstens tecken var idealiska.

Mina vänner där uppe berättade att vädret inte var att lita på. Det var minusgrader på nätterna och bara 6-8 grader varmt på morgonen i tälten. Det osäkra vädret var ytterligare ett argument för att jag skulle skippa Garwhal och Kumaon och försöka ta mig direkt till Darjeeling och Sikkim med tåg.

Jag hade inte brukat bli sjuk på mina resor. De första Himalayaresorna 1993 och 1995 återvände jag hem sjuk från i svår förkylning, men annars hade det knappast hänt före 2010. Nu hade det hänt två resor i rad under samma år, och båda hade delvis förstörts av förseningar genom förkylningar och väderlek. Nu måste jag stanna ett par dagar i Dharamsala bara för att kureras mig, vilket ytterligare måste dryga ut förseningarna.

Mot kvällen blev det plötsligt regn, och till morgondagen lovades det åska. På Gakyi träffade jag åter mina svenska väninnor, mor och dotter från Stockholm, plus fyra andra, som plötsligt dök upp. Två av dem arbetade direkt för IM, en bodde här året runt med bara tillfälliga besök i Sverige (under den värsta monsuntiden), och den fjärde, Sofia, var även hon anknuten till IM. Plötsligt var vi en hel svensk koloni i Dharamsala, – i stället för israeler, som brukade drälla där, drällde det av svenskar, och det var hur angenämt som helst. Stämningen var hjärtlig, vi hade det väldigt trevligt, medan det ösregnade utanför. Emellertid rann min näsa ännu värre än regnet.

del 6: Storm och övervintring

Det blåste infernaliskt hela natten, och på morgonen var vädret så ogästvänligt, att det enda man kände för att göra var att resa hem igen. Det enda man kunde göra var att krypa tillbaka ner i sängen. Jag hade tänkt ge mig upp till *Snowline* på 3500 meter, men det var inte att tänka på.

När man legat en extra timme i sängen verkade det emellertid ljusna, och jag beslöt mig för att ändå våga ett försök. Även om det blåste hårt var det ändå torrt, och luften var klar även om det var mulet.

Efter halvvägs vid ruttens äldsta kafé (från 1984) *Magic View* började det snöa, och jag kunde se att Triund där uppe var vitt. Där pågick snöfall. Det var bara att stanna vid kaféet, ta en kopp värmande te och sedan vända nedåt igen.

Det stormade sedan hela dagen. Det var fullkomligt depressivt. När regnskurarna kom var de intensiva och förödande, och det var precis som en ny monsun fast kall.

Med svenskarna igår hade vi talat en hel del om vädret. Det var särskilt intressant att höra Adams synpunkter, som bodde här året runt och bara reste hem under monsunen. De andra som hade någon erfarenhet av årstiderna här var också överens om att monsuntiden var den värsta tiden, då alla var deprimerade. Nu var det alltså en kall monsun på gång.

Denna dag tog min första flaska *Jägermeister* slut efter 11 dagar. Som mitt första meddelande om min resa på *facebook* skrev jag: "Otur. Dåligt väder och förkylning. Regn och åska, och det blåser som fan. Detta har hittills varit en förseningsresa med komplikationer." Mera försenad skulle jag bli. Enligt min reseagent skulle jag inte få plats på något tåg från Pathankot till New Jaipalguri (Siliguri före Darjeeling) förrän den 29 november. Min enda chans var att fara ner till Delhi och skaffa biljett där. Detta verkade vara min väg ut, men först måste jag klara den värsta delen av förkylningen. Bara den var värre än den kalla monsunen.

På kvällen öste det ner fullkomligt hänsynslöst med åska och blixtrar. Den kalla stormen var ett faktum, och det var bara att hoppas att botten nu var nådd.

Morgonen ljusnade och gav något hopp, då det inte blåste så hårt längre. Halv 8 vågade jag ett nytt försök upp mot Triund men slogs av häpnad över att påträffa snö redan långt före *the Magic View* på halva vägen. Det blev till att delvis vada i snö som ständigt blev tjockare hela vägen upp till *Magic View*, som bjöd på ett fullkomligt jullandskap, som jag pliktskyldigast fotograferade. De sista 500 metrarna var ett vågspel, då man inte kunde se hur stenarna låg under snön och då dessa var extremt slippriga. Tidigare en gång sent i november hade jag upplevat snö närmast Triund men aldrig före *Magic View*. Det gällde att undvika den så mycket som möjligt för att i möjligaste mån slippa få alltför mycket snö mellan tårna.

Uppe vid *Magic View* väntade ett huttrande sällskap av unga lokala vandrare, som faktiskt tänkte sig ända upp till Triund, som verkade helt begrävat levande i snö. Min gamle vän innehavaren av kaféet sade, att de kommer vändande tillbaka när snön blir för djup.

Det var naturligtvis sensationellt att uppleva detta snölandskap den 8 november i Indien där ändå dagstemperaturen låg på 15-20 grader – aldrig under 15 i mitt rum utan värme ens

under natten! Att ta sig ner igen var mindre utmanande men mera besvärligt, då det gällde att ta det extremt försiktigt – ingen njuter av att halka omkull i stenig snömodd.

Där nere ljusnade det allt mera, och dagen blev sedan riktigt angenäm. För första gången i år kunde jag njuta av en lunch uppe på taket av Tsongkha med smaskig *thenthuk* med fårkött – jag hade inte ätit kött sedan *diwali* i Manali. Sedan kunde jag njuta hela eftermiddagen i solsken på *Nick's café* med kaffe och *brownie* under flitig förkovran i mina studier.

Emellertid åskade det hela tiden i bakgrunden över bergen och lovade inget gott för kvällen och natten. Strömmen hade gått under kvällen men kommit tillbaka sent på morgonen, så det hela var ingalunda stabilt, vilket gjorde den innevarande tillvaron ganska spännande.

del 7: *Sista dagen i Dharamsala*

Efter stormen följde några mycket njutbara dagar i Dharamsala (McLeod Ganj). Efter två dagar utan att jag kunnat komma längre och högre än till *Magic View*, lyckades jag på lördagen forcera alla snö- och ishinder och komma fram till Triund. På vägen upp mötte jag flera stukade vandrare som varit där uppe och varnade mig för halkan. Det var svårt men inte ogörligt.

Väl uppe väntade ett sensationellt spektakulärt vinterlandskap. Triund hade aldrig varit vackrare. Det var med glädje man pulsade omkring för att fotografera olika panoraman ur olika vinklar – det tog extrem lång tid och jobbig möda att ta sig upp, men det var väl värt besväret.

Ännu vackrare var det på söndagen. Natten hade varit klar och kall, så allt hade frusit – det var rena iskanan den sista femtedelen av uppklättringen från det sista (stängda) kaféet till slutpunkten. Det var alltså en ännu svårare uppstigning än gårdagen men även ännu vackrare.

I beaktande av den höga svårighetsgraden i att ta sig upp var det förvånansvärt mycket folk där uppe, och inte bara tibetaner och lokala utan även västerlänningar och damer. Det var nästan samma fest som på den första dagen, medan landskapet var bedövande antarktiskt i skarpare klarhet.

Birgitta och hennes dotter Anna skulle fara ner till Delhi till kvällen. Jag hade tänkt ta samma buss men beslöt att stanna över en dag till – jag hade ju tid efter alla förseningarna. Till kaffet på Nicks fick jag som bordsgrannar ett mycket intressant äldre par från Hannover. Hon skrev dikter, och han hade varit i McLeod Ganj sedan 1974. Vi diskuterade mycket den tyska litteraturen, jag föredrog Schiller framför Luther medan han föredrog tvärtom, (båda hade födelsedag denna dag,) han var ganska desillusionerad medan hon var tvärtom, vi var helt överens om den fasaväckande audiella miljöförstöringen i Indien, och jag kunde rekommendera Hoffmanns 'Djävulselixiret' och Stefan Zweigs 'Världen av igår' till dem, som de inte hade läst.

Det var överlag goda konvalescensdagar i Dharamsala, förkylningen var nästan helt övervunnen, jag var i bättre form än under hela resan, så det kunde inte skada att stanna ytterligare en dag för att förhöja beredskapen inför Darjeeling och Sikkim.

Samtidigt rasade den fruktansvärda tyfonen över Filippinerna, som hittills dödat 10,000 och gjort mer än tre miljoner hemlösa. Birgitta hade varit där, och vi hyste gemensamt deltagande för detta öland, som var utsatt både för tsunamis, tyfoner, vulkanutbrott och inbördeskrig.

På kvällen träffade jag Roger Rea från Schweiz på Nicks café. Vi hade båda datorproblem. Min hade somnat in precis när jag försiktigt öppnat min *Yahoo mail*, uppkopplad och med kontakt i väggen, meddelat att den gått i viloläge och vägrat starta mera. Hans vägrade släppa ut honom i *Facebook*. Uppkopplingen fungerade perfekt utom ända fram. Han försökte ständigt på nytt under en halvtimme utan att lyckas. Någon Dharamsalabugg?

Han hade levt utan fast bostad och adress sedan 1981 och skrivit en omfattande bok på +700 sidor som hette *Hippies Never Die*. Han var sex år yngre än jag och stod på intim fot med dem alla: Dalai Lama, Aung Sang Sui Kyi, Karmapa, andra rimpochar och gurus, och allt detta handlade hans bok om, som var klappad och klar och precis skulle komma ut, när den kvinnliga förläggaren plötsligt backade ur och försvann – hon hade inte tid, hade hon sagt, medan Roger menade sig vara världens rikaste man när det gällde tid. Samtidigt var han mycket insatt i samtidens problem och katastrofer, han visste allt om den aldrig upphörande katastrofen i Fukushima, som fortfarande läckte ut radioaktivt i hela Stilla Oceanen, och klimatkrisen med dess ständigt upptornande allt oftare förekommande och allt värre följdenliga naturkatastrofer, som den nu i Filippinerna, den värsta hittills.

Det annonserades plötsligt att Dalai Lama skulle ge undervisning i klostret måndag morgon. Det var tredje gången som hans och mina vägar sammanstrålade i Dharamsala. Att gå dit var dock inte att tänka på, då säkerligen alla skulle gå dit trots kort varsel och inga restriktioner – man behövde inte anmäla eller registrera sig. Ändå övertalade mig flera att försöka gå dit, av artighet mot dem gjorde jag det, men då var folk redan på väg därifrån efter tre timmar, så jag vände tillbaka. Jag hade ju varit uppe vid *Magic View* på morgonen och där redan fått mitt lystmäte på andlig upplyftning. Som någon sade: "Man kan ha större nytta och lära sig mera av att bara observera det mänskliga än av alla världens filosofier."

Vid min sista lunch på favoritstället *Gakyi* fick jag bordssällskap av Benjamin Wild från Australien och Ken Hunt från Nya Zeeland. I synnerhet den senare var ytterst underhållande och hade fantastiska historier att berätta. En gång skulle han resa upp mot Khyberpasset till Afghanistan, men han kunde varken få buss eller jeep, så han liftade på måfå utan att vänta sig någon större framgång. Så kom det en bil som stannade och tog upp honom. Det var en pakistansk tjänstebil, och mannen som körde var en pakistansk kabinetsminister. Under konversationens gång undslapp det ministern, att han kände bara en person i Nya Zeeland, en viss herre vid namn Harry Hunt. Det råkade vara Ken Hunts far!

Det var sålunda en värdig avskedslunch jag bjöds på i vittert sällskap, båda var i *Healing* och *New Age* och gav mig båda sina kort, medan jag beredvilligt ställde upp med alla mina kontaktdata.

Min värd på Kalsang, som varit butteri och reserverad hela tiden, *strictly business*, önskade mig ett desto varmare farväl och påpekade gång på gång vikten av att jag höll mig varm med min förkylning. Hans plötsliga omtänksamhet var rörande.

del 8: *Delhiturer*

Det var i ett lägligt tillfälle jag avreste, ty vädret höll på att bli sämre igen. Gårdagen hade varit en kanondag med klaraste tänkbara skärpa utan ett moln på hela dagen, medan nu det började dra ihop sig igen. Min buss avgick klockan 6 och blev förvånansvärt fullpackad och förblev så hela vägen fram till Delhi. Det hade aldrig hänt förut på denna bussen.

I Delhi klockan 7 på morgonen gällde det att genast ta sig till tågstationen. Flera rickshawförare anmälde sig frivilligt, men när de föreslog 250 föreslog jag 50. Mitt sista bud stannade på 100 och deras på 150, så jag backade ur och gick till Metron i stället. Där kostade biljetten 10 rupier.

Emellertid måste man gå igenom säkerhetskontrollen, och när mitt bagage innehöll både whisky och *Jägermeister* släpptes jag inte igenom. Det var förbjudet att medföra "vin" i tunnelbanan. Jag fick ta bussen i stället. Även den kostade 10 rupier.

Halv 9 var jag äntligen framme vid tågstationens avdelning för utlänningar och fick omedelbart biljett, jag hade hoppats till samma morgon, i värsta fall var jag inställd på att övernatta i Mainu Ka Tilla, men jag fick en biljett till kvällen. Ankomsttiden skulle vara tidigt torsdag morgon den 14-e. Det kunde knappast bli bättre, med säng och filt för två nätter – 29 timmars resa, 1600 kilometer, för knappt 100 kronor.

Man ville ju inte sitta där på stationen och mögla hela dagen, så jag gjorde en liten sentimental resa ut till Mainu Ka Tilla, den tibetanska kolonin, där jag inte varit på ett antal år. Att ta sig dit var dock inte det enklaste. En rickshaw krävde 500 medan bussen tog 10, men jag fann ingen buss. När jag frågade fick jag varje gång olika alternativ på bussar som skulle till Kashmir Gate och längre, men inga av dessa angivna nummer uppenbarade sig. Så jag tog till slut en rickshaw för 250 – 30 kronor.

I Mainu Ka Tilla var allt förändrat. Jag kände knappt igen någonting. Jag fick gå omkring länge innan jag slutligen fann mig till rätta i restaurang Tara, som också var helt förändrad. Utsikten mot floden var borta, den gamla traditionella restauranginredningen med raka stolar var helt moderniserad med vräkiga möbler, och så vidare. Men maten fick duga, och jag kunde ta det lugnt i en behjärtansvärd tibetansk miljö.

Detta tibetanska ghetto är mycket större än man kan tro. Jag fick nöjet nu att utforska ett nätverk av gränder bortom huvudstråket som jag inte haft en aning om tidigare att existerade. Sammanlagt är väl ghyttot på ungefär en kilometer på längden och 500 meter ner till floden, alltså en halv kvadratkilometer. Samtidigt är det mycket imponerande genom sin höga standard, restaurangerna och hotellen håller i allmänhet god standard och hög estetik, och folket som bor där är bedårande. Det är väl mellan 5 och 10 tusen, men befolkningen är ytterst rörlig. De många nya byggnadsprojekten vittnade om företagsamhet, framförhållning och framåtsträvan.

Jag tog en autorickshaw in till järnvägsstationen bara för att slippa komma dit i mörker. Denna enorma järnvägsstation är nu helt moderniserad men ändå fullständigt kaotisk, då miljoner människor trängs här varje dag. Delhi har ju större folkmängd än hela Sverige, och i dess järnvägsstation ryms och trängs hela Stockholm i ständig rörelse.

Det värsta återstod. När jag skulle uppsöka mitt tåg när serveringen stängde klockan 10 fanns det inte något sådant tåg. Man hade bett mig uppsöka det, där jag köpte biljetten, på den allmänna stora skärmen, men denna skärm tycktes uppta alla tåg utom mitt. När jag gick till *Enquiry* fick jag förklaringen. Tåget skulle avgå från Old Delhi Railway Station och inte från New Delhi, där jag var och hade köpt biljetten. Det kunde de ha talat om som sålde biljetten till mig.

Plötsligt måste jag alltså resa genom halva stan igen klockan 10 på kvällen. En sikh ställde sig välvilligt till mitt förfogande men krävde 250 – från Mainu Ka Tilla till New Delhi, som var dubbla vägen, hade det kostat 180 som högst. Men jag hade inget val och kunde bara finna mig i att vara förbannad.

Det var alltså omfattande strul i Delhi denna dag, man fick inte resa med "vin" i tunnelbanan ens som utlänning, autorickshawsvindlarna, de obefintliga bussarna, kors-och-tvårs-resorna i Delhi, dyrare varje gång...

Old Delhi Railway Station var hjärtat av helvetet i Delhi, dubbelt så trängselfyllt som New Delhi. Jag fick slåss för att få igenom mitt bagage i *Security*, och där ville vakterna naturligtvis stoppa mig för mina flaskor igen. Jag låtsades inte förstå och gick vidare. De trodde tydligen att min whisky var vodka. Indisk förvirring.

Det var omöjligt att hitta någon väntsal i denna ursinniga järnvägsstation, men en skälm hjälpte mig slutligen till rätta. Man fick leta sig igenom diverse trapplabyrinter och gångar för att slutligen hitta en väntsal, där jag åtminstone tillfälligt kunde pusta ut. Old Delhi Railway Station måste höra till de äldsta i Indien.

del 9: *Darjeelings varma famn.*

Tåget avgick punktligt. Mina medpassagerare var alla lokala, två bröder med assamitiskt utseende, en familj på tre personer, där mamman var en åbäkig tjockis som jag skulle få problem med, och några till. Bara en talade god engelska.

Problemet med tanten var det, att hon alltid skulle gå och lägga sig och hade slafen ovanför min, där man inte kunde sitta om slafen ovanför var nedfälld, och jag hade mycket att läsa, "Strändernas svall" av Eyvind Johnson och "Kaos" av Alexandra Pascalidou. Jag fick mestadels sitta på en kista på golvet, där jag hade min egen väska som ryggstöd. Kupén var överbelamrad med bagage – inte en väska till fick plats.

Emellertid blev resan relativt bekväm, och jag slapp byta tåg klockan 3 på natten. Servicen var god med möjlighet till frukost, lunch och middag för sammanlagt 250 rupier, och te och kaffe kunde man fylla på med hela tiden. Bästa poängen var emellertid att man kom utvilad fram till Darjeeling utan att ha frusit under de båda nätterna och med bara tre timmars försening – det tog 32 i stället för 29, med den påföljd att man kom fram klockan 8, perfekt tid för att hinna upp till Darjeeling före middag.

Det bästa var emellertid att vädret var kalas. Redan den andra morgonen stod det klart att man skulle få se Kanjenjunga redan från tåget. Detta är sällsynt. Det magnifika berget höjer sig 8000 meter i princip direkt över slättlandet, vilket är en oförglömlig syn. Det kändes som om jag aldrig välkomnats så varmt till Darjeeling förut.

Dessutom bjöds jag på idealiska medpassagerare i jeepen upp. Två slovenskor var de första, sedan dök en lustig man från Calcutta upp som bott i Arizona i 24 år och ändå talade en erbarmelig engelska, hälften obegriplig, och en ung grann kines från Montreal – hans far hade lyckats ta sig ut ur Kina när han var två år. Han hette Wy Lu och var utomordentligt sympatisk.

Bilden fullkomnades genom en ung mor och hennes son som jag först trodde var amerikaner men som var från Leeds. Hon avskydde England och hade regelbundet kommit till Indien sedan 1989, tre år före mig, och var fullkomligt hemma i Darjeeling. Hon hette Rachel, sonen hette Alby, och vi blev genast goda vänner. Alla vi fem, Gopal från Arizona, Wy Lu från Canada, Rachel och hennes son och jag skulle bo i samma kvarter, så jeepen körde oss vänligen nästan ända upp. Gopal tog rum hos mig i Tower View, där jag genast fann min gamle värd på plats och fick min vanliga dormitorieplats för 100 rupier. Rachel och hennes son skulle bo mitt emot, och Wy Lu hade bokat rum på baksidan av kvarteret vart han tog med sig slovenskorna.

Det blev alltså denna gången en synnerligen angenäm ankomst till Darjeeling – allt var perfekt och klaffade och kunde inte bli bättre. Det råkade vara Nehrus födelsedag, så mycket hade stängt, jag kunde inte få mitt Sikkimtillstånd förrän i morgon, men för en gångs skull i Darjeeling hade jag ju ingen brådska.

Det var 11 grader i rummet, men det blev inte kallare. Till rumskamrat fick jag en mycket sympatisk ung korean, som var där med två vänner. Han läste Dostojevskij och Rilke i koreansk översättning. Han rökte, men det bekom inte mig: genom att jag aldrig rökt något har jag heller aldrig haft något emot att andra röker, vad de än röker. Jag förklarade saken för Zjuno, som han hette, när han frågade om jag inte rökte hasch åtminstone, att jag alltsedan barndomen varit behäftad med extremt känsliga lungor, så att jag alltid hostat i två månader efter varje förkylning. Därför hade jag alltid varit rädd om mina lungor och aldrig rökt något.

På morgonen halv 4 kunde jag inte låta bli att stiga upp och vandra åstad till Tiger Hill efter fem timmars sömn men utan att ha frusit – jag hade inte ens behövt sova med strumpor på. Jag var framme redan klockan 5 i god tid före soluppgången, varvid det förvånade mig att jag klarat av en 11 kilometer lång uppförsbacke så snabbt. Emellertid var trängseln där uppe fruktansvärd, och jag har aldrig tidigare sett en sådan trafikstockning där, när 150 jeepar trängdes för att komma fram på en enfilig väg, så att ingen kom fram utom fotvandrarerna. Jag fick plats i den nästhögsta *loungen*, men även där var trängseln förskräcklig, då alla bengalturister från Calcutta var där och skrek och larmade och grälade och trampade varandra på tårna. Min värd hade varnat mig för att alla skulle till Tiger Hill för soluppgången nu när det var vackert väder, men jag hade ändå valt att ta risken. När den värsta trängseln var över och solen äntligen sluppit upp började leden glesna, och jag fick återigen några fina bilder. Det hade minsann varit värt besväret.

Sedan tog jag den vanliga promenaden tillbaka via lejonmonumentet på Kalimpongvägen, Lama Anagorika Govindas gamla Ghoomkloster från 1850 och Vishnutemplet uppe på höjden. Jag var tillbaka hemma klockan 10 efter fem timmars vandring med en och en halv timmes uppehåll på Tiger Hill. När jag gjort samma promenad för två år sedan hade jag varit mycket tröttare.

Sedan var det dags för en äntlig frukost på Tower View Lodges soliga veranda. Där dök Wy Lu plötsligt upp, insåg vilken förträfflig plats det var och lovade komma åter och äta frukost där nästa morgon med mig. Han hade sett Rachel och Alby medan jag hade saknat dem, då jag tappat bort dem när jag installerades och inte fått veta vart de tog vägen. Det visade sig då att de bodde precis mitt emot.

Han skulle åka med det gamla tetåget ner till Ghoom under dagen, och jag klarade av alla mina formaliteter: tillståndet för Sikkim, och min tågbiljett tillbaka till Delhi den 27-e med Rajdhaniexpressen. Jag hade återigen tur. Jag fick den sista biljetten på tåget. Hade jag kommit till Darjeeling två dagar senare enligt den ursprungliga tidtabellen hade jag inte fått plats på rätt tåg.

del 10: *Bakslag i Gangtok*

Rachel berättade att livet i Darjeeling inte hade varit helt lätt under året. Monsunen hade hållit på alldeles för länge med regn i princip varenda dag under mer än tre månader, och när turistsäsongen började efter regnen hade den lamslagits av strejker. Hela turistsäsongen blev ett totalt fiasko, och när strejken äntligen tog slut, meddelade strejkledarna att den ändå skulle hålla på till slutet av oktober. Fastän strejken tog slut i början av september höll de alltså officiellt ändå på i en och en halv månad till, den bästa delen av turistsäsongen, varunder alla turister höll sig borta för det officiella men i praktiken obefintliga strejkandets skull. Hela turistsäsongen hade fuskats bort av strejkpolitik, och efteråt meddelade

strejkledarna något skamsna att de aldrig skulle strejka igen. Vem kunde tro på det?

Wy Lu uppsökte mig på Tower View en gång, och även Rachel träffade jag igen. De två slovenskorna skulle ut och vandra till Sandakphu och andra ställen, medan Gopal bara försvann. Mest blev jag tillsammans med Zjuno, min koreanska rumskamrat som läste Dostojevskij.

Det vackra vädret verkade stabilt, vilket välsignade existensen för alla i Darjeeling. Jag hade funnit mitt gamla stamställe Orient stängt de två första dagarna, den andra dagen såg jag den gamla frun vattna blommorna utanför, men den tredje dagen var det öppet. Det visade sig då att stället hade bytt ägare. Det var idel nya kypare och ingen tryckt meny. Jag fick åtminstone svar på frågan hur det stod till.

Paradistillvaron i Darjeeling varade så länge jag var där. Rachel och Alby såg jag igen när de besökte fredspagoden, men Sai Kishore fann jag inte kontakt med. Jag lämnade två meddelanden till honom till hans portvakt och hoppades få se honom när jag kom tillbaka från Sikkim.

Mest var jag tillsammans med min koreanska rumskompis Zjuno. Vi brukade sitta tillsammans på Glenary's med var sitt arbete, han med sin Dostojevskij och jag med mina översättningar och dramatiseringar.

Enda smolket var en kuriös incident: jag blev biten av en insekt. Vi blev inte kloka på vad det var, för den visade alla egenskaper hos en fästing men sög inte blod alls utan grävde bara hål i skinnet. Jag måste ha fått den när jag drog mig tillbaka i buskarna nedanför Tiger Hill för att avlägga ett rekordlångt visitkort: 40 centimeter, som en lång orm med mycket tjock framdel som gradvis smalnade. Det var i alla fall en fästing, men den hade fäst sig vid det omöjligaste stället på hela min kropp, där späcket var som tjockast precis ovanför naveln, varför den hade haft problem med att ta sig igenom de olika späcklagren och aldrig nått fram till något blodkärl. Därför lyckades den inte suga i sig något minsta blod men grävde sig ett desto djupare hål i magskinnet, som en extra navel. Det blev gradvis bra med att vi fick ut den och desinficerade hålet, som gradvis fylldes igen av ny tjock skinnbildning.

Måndag morgon tog jag en jeep till Gangtok i akt och mening att fortsätta till mina vänner i Phudong. Gangtok var värre än någonsin, bilköerna upp till staden var formidabla i sin långsamhet och oändlighet, och jag kom inte fram förrän halv 12 efter 4 och en halv timmar (för bara nio mil). I Gangtok gällde det sedan att ta sig upp från södra jeepstationen till den norra, ett företag som innebar uppförsbacke genom hela metropolen. En taxi erbjöd sig för 60 rupier, jag tackade nej men tog nästa, som tog 15.

Där uppe fann jag ganska snart en jeep vidare norrut och bekantade mig med dess övriga passagerare, som naturligtvis var nyfikna på varifrån jag kom och vart jag skulle. När jag berättade om mina vänner på Norbuling visste en av dem att berätta, att de hade lämnat Phudong och flyttat till Gangtok.

Detta var naturligtvis en chock. Vad hade jag då i Phudong att göra? Jag ändrade program genast och begav mig i flygande fläng tillbaka ned för staden till den västra jeepstationen, där jeeparerna befann sig i en total förstockning för att komma in. I detta kaos lyckades jag dock få en biljett, om inte till Pelling så till Geyzing som jag bad om, inställd på att så sent troligen nödgas gå upp från Geyzing till Pelling, vilket jag fått göra förut; men den jeep jag fick skulle faktiskt till Pelling och ännu längre till Khacheopari. Emellertid var den

inte av denna världen. Under resans gång bröt den samman tre gånger och måste repareras. Första gången var det innan vi ens lämnat Gangtok, då ett däck måste bytas ut. Andra gången var före Legship, då bränslepumpen inte fungerade. Detta blev en allvarlig och långvarig operation. Tredje gången på väg upp mot Legship vägrade den starta, så att motorhuven måste öppnas igen och folk lägga sig under bilen. Inalles tog denna resa på blott drygt 10 mil 7 timmar, så att jag kom fram till Pelling en kvart före nio på kvällen. Till bilden hör naturligtvis även den obligatoriska dunka-dunk-hjärntvätten i chaufförens digitalspelare hela vägen.

Restaurangen i mitt gamla stamställe Garuda stängde 9, så det var inte många minuter jag fick på mig att installera mig i dormitoriet (180 rupier) och fylla i formalitetshandlingarna med pass-, visum- och Sikkimtillståndsuppgifter. Dock fick jag träffa värdparet, mina gamla vänner sedan 15 år (detta var mitt tionde besök), som verkade må väl med ett litet barn jag inte hade sett förut. De var mycket glada åt att se mig efter två år. Jag ursäktade min frånvaro förra året med att min mors sista födelsedag med syskonträff hade kommit emellan – det var sista chansen, för hon lämnade ju oss sedan i mars.

Emellertid var jag lyckligt hemma i Pelling igen, jag fick min middag som plåster på såren efter dagens maratongatlopp från Darjeeling via Gangtok till Pelling i skakande jeepar på tvättbrädsvägar under sammanlagt nästan 13 timmar (inte mycket mer än 20 mil) och öppnade min senaste whisky. De fyra flaskor jag hade köpt under resan, två Jägermeister och två MacDowells, hade visat sig både komma till god användning och behövas.

del 11: *Fullmåne i Pelling*

Kanske jag skulle ha gett Phudong en chans, fastän mina vänner hade flyttat därifrån. När jag gick ner från den norra jeepstationen i Gangtok kom jag att tänka på min förträfflige vän från förra gången, polismästaren i Phudong, som då gjort så mycket för mig. Men hans egentliga bostad var i Gangtok, och jag kunde inte veta om han var i Phudong.

Fullmånen hade inletts redan i Darjeeling men höll ännu på i Pelling, där kalasvädret var lika fulländat som i Darjeeling. Efter en välgörande varm dusch på morgonen gjorde jag min traditionsenliga promenad ner till Rabdentseruinerna och sedan upp till Pemayangtse, där jag hade turen att påträffa Lama Yonda genast. Han var upptagen och på väg ner till Pelling, men jag fick följa med honom ner och lovade besöka honom när jag återvände från Yuksom.

Det inställda besöket i Phudong hade den fördelen med sig att jag definitivt skulle få tid för ett besök i Yuksom. Hade jag farit till Phudong hade det varit tveksamt. Efter tolv på onsdagen skulle tydligen flera jeepar avgå dit, så kusten verkade klar.

Den stora överraskningen kom på kvällen. Klockan 6 invaderades hotellet av samma hjärtliga italienska grupp som jag en gång upplevt en invasion av på Kunga i Darjeeling, då de beslagtagit större delen av restaurangen och alla borden utom två. Nu gjorde de samma sak på mitt ställe Garuda i Pelling. Vi hade redan bekantat oss med varandra på Kunga, men nu blev det ordentligt. Vad som följde var rena bankettorgien. Det inleddes med öl för hela gänget, och därpå beställdes soppor, momos, *thenthuk* och vad helst annat med mera öl i obegränsade mängder. De var 14 till antalet och nästan allesammans från nordöstra Italien,

främst från Venedig och Padua samt en från Torino och en från Rom. De inbjöd mig att delta, och som äldst i sällskapet blev jag nästan hedersgäst samtidigt som jag smått kände mig som värd, för det var ju mitt ställe de hade kommit till. Bäst vän blev jag med en ung gynekolog Arrigo som arbetade i Münster och med en sjuksköterska i nästan min egen ålder, Annalisa från Padua.

Stämningen, hjärtligheten och middagsglädjen hade inte kunnat bli trevligare, och till slut kom också deras båda guider och sällade sig till sällskapet. Den ena var från Orissa men bodde i Punjab och var första gången i Sikkim, medan den andra var infödd och från Yuksom. Han var mycket intresserad och mångkunnig, 35 år gammal och gav mig värdefulla tips om Yuksom, där hans familj ägde flera ställen. Han förstod att jag var en enstöring som helst sökte lugn och ro och inte alls behövde lyxhotell med TV och varm dusch.

När vi avslutade banketten och de sista gick hem, vi var fem som dröjde oss kvar i det längsta, visade sig klockan vara 11. Vi hade hållit på i fem timmar. Tillsammans med Annalisa och Arrigo beslöt vi att på morgonen klockan sex gå upp till klostret Sangha-Choeling för soluppgången.

Den morgonen låg Kanjenjunga i moln. Jag gick upp ändå, men mina vänner syntes inte till. Jag vandrade upp till klostret ändå, gradvis verkade Kanjenjunga framträda ur sina molnslöjor, och på vägen ner mötte jag dem. De hade naturligtvis tagit fel väg, som man alltid gör i Pelling första gången, trots mina instruktioner. Vi gick upp på tre man hand en gång till och hade en angenäm stund där uppe tills det var dags att gå ner och för mina vänner att återansluta sig till sin grupps program. Efter frukost skulle de fara till Gangtok för några dagar och sedan tillbaka till Delhi och Italien.

Plötsligt hade jag funnit helt nya hjärtliga, kultiverade och intressanta vänner i Sikkim i stället för dem jag förlorat i Phudong, – men de var italienare. Det var emellertid påfallande, hur olika dessa italienare var mot indierna, försynta, hänsynsfulla, ständigt på sin vakt mot att säga eller göra något fel, artiga och framför allt ärliga, allt egenskaper som man alltid saknat hos de burdusa, onyanserade och nonchalanta indierna, med några undantag i Himachal Pradesh och Darjeeling, främst bland tibetaner och buddhister.

Det var den stora höjdpunkten vid fullmånen i Pelling och troligen resans sista höjdpunkt. I morgon skulle jag vidare på oprövade vägar till Sikkims äldsta kloster Dubdi från 1701 vid Yuksom – en ungdom i jämförelse med mina stamtillhåll i Ladakh från 1000-talet.

del 12: Slutmålet och försening i Pelling

Jag hade i stort sett tur under min utflykt till Yuksom. När jag ställde mig för att vänta på en jeep som kanske skulle dit, ett vågspel bara det, klockan 12 behövde jag inte vänta längre än en trekvart. Vagarbeten försenade resan, men vägen var verkligen i behov av reparation. Fram till Yuksom kom vi först klockan 4 efter drygt tre timmars jeepfärd (34 km). Det gällde att kvickt ta sig upp till klostret om man skulle hinna med det samma dag.

Enligt instruktionsboken skulle det ta 40 minuter att gå upp dit, men det fanns två vägar, en lång reguljär väg och en genväg. Då jag inte omedelbart hittade genvägen och leddes fel av falska instruktioner hamnade jag på den långa vägen men kom fram i tid.

Klostret Dubdi, Sikkims äldsta från 1701, var inte märkvärdigt och helt inkapslat i byggnadsställningar, då det tydligen var under välbehövlig rekonstruktion. Tempelsalen var intim och inspirerande, men freskerna var i ett bedrövligt skick, somliga helt bortvittrade. Läget var inte heller särskilt imponerande. Dock fann jag genvägen ner igen, som var alldeles ypperlig. Den vägen var det bara en kilometer till klostret, den bredare vägen var det tre. En kuriös detalj: klostret var alltså 312 år gammalt, och vägskylden vid avtagsvägen den sista uppklätringsbiten meddelade: 312 meter kvar till klostret.

Jag fick plats på härbärgat *Wild Orchid*, ett pittoreskt trähus, där rumstemperaturen var 16 grader efter dagen, men under natten föll temperaturen till +8. Så är det med trähus. Toaletten och badrummet var i ypperligt skick, men för en säng i dormitoriet fick jag betala 350 rupier, min dyraste övernattnings i Indien hittills, i ett rum med 8 plusgrader på morgonen. Det var hutlöst, men jag kunde inte opponera mig, ty ruljangsen sköttes av en liten pojke, tydligen placerad där som turistutsugare av sin storebror, som hade kiosken utanför och bara tänkte på affärer. Huset bestod uteslutande av sängplatser.

Flera andra västerlänningar syntes i den lilla staden, bland annat en australiensare och en chilenska, som delade jeep med mig tillbaka till Pelling följande dag – med kylan och det ockerpriset ville jag inte stanna en natt till. Båda flyttade sedan in till mitt Garuda i Pelling, då det fanns varmvatten där, vilket saknats i deras tidigare ställen. Australiensaren hade varit uppe vid Yumthang i norra Sikkim för 7000 rupier och haft tur med vädret men luktade väldigt mycket gammal och intorkad svett.

I gryningen för att få liv i kroppen gick jag på ett återbesök i Dubdiklostret, och nu var vädret klart, så att man åtminstone kunde se några av massivet Kanjenjungas toppar. Närmare kan man inte komma berget utan dyrare specialtillstånd. På vägen ner fick jag jeepen tillbaka till Pelling klockan 8, så att jag skulle hinna med frukost. Det klaffade perfekt, och en överfull jeep med mig, australiensaren och Trini från Chile längst bak var framme tillbaka i Pelling halv 11.

Vädret förmörkades allt mera av moln, och det verkade obönhörligt glida mot höst, ehuru man ännu under dagarna kunde ta av sig både jacka och tröja och gå med T-shirt åtminstone på morgnarna.

Jag hade tänkt återvända till Darjeeling på lördagen, men fredag kväll gick jag upp till Pemayangtse för att ge Lama Yonda ännu en chans. Han var hemma och bjöd generöst på obegränsade mängder chang och middag medan vi diskuterade de aktuella situationerna.

En viss dam Sarah från Canada hade ställt till det för honom och hans skola. Hon hade visat sitt intresse för skolan (nu med 213 elever, 6 lärare och 10 årskurser) och blivit engagerad som lärare fastän det inte var tillåtet. Hon hade flippat ut och gjort en anmälan mot Lama Yonda och skolan och hela etablissemangen, en idealistisk frivilligrörelse för att ge föräldralösa barn i Sikkim en chans till utbildning, vilket resulterat i en oändlig process av besvärligheter med rättsförfarande och polisförhör med mera, hälsovårdsmyndigheten blev också inblandad, och strulet var inte över ännu, ehuru de flesta inblandade myndigheter höll på att komma på det klara med att en labil kvinna ställt till med maximalt besvär för

ingenting; – medan Lama Yonda kämpade för skolans överlevnad, för att få alla tolv årskurser och för att få lön för lärarna – de arbetade för närvarande för 700-800 kronor i månaden av frivilliga medel medan en normal lärarlön var på 3000-4000 kronor, alltså fem gånger så mycket.

Han var mycket intresserad av återvinningssystemet i Sverige och ville lära sig mera om detta, om vilket jag dess värre inte visste mycket mer än att det fungerade. Han föreslog att jag skulle stanna en extra dag för att lära honom något om datorteknik och internet, och en sådan önskan kunde jag ju inte vägra. Min återresa till Darjeeling skulle därmed bli försenad, och det gick inga bussar på söndagen men kanske någon jeep.

Internet fungerade inte, en ständig källa till oro och bekymmer. Ibland fungerade det för att omedelbart och plötsligt kollapsa och inte komma i gång igen förrän efter några dagar. Min handdator hade dött i Dharamsala mitt under riskfritt hanterande av min *yahoo-mail* med kontakten i väggen och fulladdat batteri. Den hade meddelat att den gick i viloläge och sedan aldrig mer kunnat startas igen.

Yuksom hade haft internet på hotell Yangthang, där jag bott förra gången, och hade det fortfarande, men det fungerade inte. I Pelling hade det brukat fungera, men nu gjorde det inte. I Darjeeling fungerade det men inte utan problem – ibland avbröts sessionen utan vidare, då tydligen maskinerna i regel inte var tillräckligt uppdaterade. Vilken viktig operation som helst kunde avbrytas när som helst. Det hade varit samma sak i Ladakh i somras.

Digitalt och kommunikativt förde man alltså den osäkraste tänkbara tillvaro i Indien.

del 13: *Frukost i Jorethang*

Från den idealiska paradistillvaron hos Lama Yonda till kaoset i hotellstaden Pelling, där buller och stress var det huvudsakliga som gällde. Lama Yonda var helt överens med mig om det globala ljudmiljöförstörelseproblemet, som fortsatte att bli värre för varje år, genom TV:ns hjärntvätt, bilarnas hänsynslösa dunka-dunk, caféernas högtalarterror, och så vidare, och han vidhöll, att människor som går på sådant, hör på det och accepterar det utan vidare börjar som hjärndöda och slutar som döva, då de hela tiden måste skruva upp volymen för att höra i takt med att de bedövar hörseln.

Vad som naturligtvis låg Lama Yonda allra närmast om hjärtat var Sikkims efterlängtnade frigörelse från Indien. Det var Indira Gandhi som tvångsanslöt Sikkim med det latent hotet från Kina som ursäkt, "Om inte vi tar Sikkim gör Kina det," med en rad tvångsarresteringar av oskyldiga som brutalt resultat utom kungahusets sammanbrott, som hon inte var direkt skyldig till men som blev resultatet av hennes övergrepp. Kritiken mot henne har hårdnat under de senaste åren, då det till och med har framkommit att mordet på henne kan ha varit en konspiration inifrån, medan Lama Yonda var full av respekt och beundran för Sonia Gandhi, som med det handikappet att hon är italienska ändå lyckats hålla samman partiet och lyckats styra en klok och försiktig politik med förtroende och framgång.

Tyvär kunde jag inte hjälpa honom med hans internet, då servern låg nere i hela Pelling. Någon menade att någon kapat en viktig kabel någonstans. Det fungerade i förrgår, det

fungerade inte igår, det skulle ha varit fixat idag men var det tydligen inte, och hela detta nyckfulla trassel med ett internet och WiFi överallt som bara upphör att fungera hela tiden är olidligt irriterande.

När jag på kvällen återvände till honom kunde jag åtminstone hjälpa honom komma till rätta med de mest användbara programmen, som *word* för att skriva brev och dokument. Den här gången föredrog jag whisky, då hans *chang* kvällen innan fått mig att nödgas gå upp och kissa varannan timme hela natten, och whiskyn var minsann effektivare i större koncentration. Vi pratade framför allt om det globala problemet med förekomsten av kärnvapen, nio länder hade sådana, USA, Ryssland, Storbritannien, Frankrike och Kina fullt utvecklade sådana, Indien, Pakistan och Nordkorea i mindre skala, och Israel med okänd kapacitet, medan Iran eventuellt var i vardande. Han var mycket imponerad av min skildring av Costa Rica, som skrotat alla sina vapen och militärväsen redan för länge sedan (1948) i ett föregångsexempel för hela världen, som tyvärr hittills ingen efterföljt.

Han var mycket noga med att framhålla, att för att få komma och arbeta vid hans skola som utlänning måste man ansöka om ett särskilt visum om "arbete utan lön" ("*employment without salary*") vid sitt eget lands ambassad. Kanadensiskan hade verkligen ställt till det för honom och hans skola, men det fanns ändå en väg ut. Vi utbytte email-adresser och hoppades på så sätt kunna stå i närmare och bättre kontakt än tidigare. Vi hade trots allt vår sedan 13 år grundade "*Sikkim-Swedish Friendship Society*" att verka i enlighet med. Han var 74 år och alltså mycket vital och verksam och jag bara 62, så vi hade även framtiden för oss.

När jag lämnade Pelling var Kanjenjunga helt höljt i moln för första gången sedan min ankomst till Darjeeling för 10 dagar sedan, så det var inte svårt att lämna Pelling. Det märktes att säsongen var förbi. När vi kom till Gyalshing 10 km och 300 meter längre ner var alla kaféer stängda, så det var omöjligt att få frukost. Jag fick vänta till Jorethang och nöja mig med min whisky så länge.

I Jorethang efter 3 timmar och 5 mil fick jag genast plats på en jeep till Darjeeling, men det gavs ändå tid för en försenad frukost, trodde jag. Jag försökte undfå denna i ställets kantin, men det visade sig där att de inte ens hade te. Vad de hade var whisky.

Vid mitt bord landade två unga män som naturligtvis var intrigerade av mitt främmande utseende. Man vill i Indien alltid veta varifrån jag kommer, och sedan är min lycka gjord. Dessa båda var redan tämligen runda under fötterna men insisterade på att få bjuda mig på ett glas. Detta hade jag ingenting emot, då jag inte såg några andra frukostmöjligheter. Till frukost fick jag således ett bräddfyllt glas med *Honeybee Sikkim Whisky*, som faktiskt hade en angenäm smak av honung. Utan annan frukost blev naturligtvis effekterna kännbara, men det gjorde ingenting. Jag kunde inte klaga över denna whiskyfrukost som jag fick gratis.

Vid gränsposteringen hälsade en översittarsoldat som kunde tyda min andedräkt. Han hotade mig med handbojor om jag vågade resa med jeep i Sikkim berusad igen. Det är tydligen i hela Indien förbjudet att färdas i jeep eller buss under alkoholpåverkan, medan chaufförerna får röka eller tugga vad som helst för att hålla sig vakna. Han hälsade mig dock välkommen tillbaka till Sikkim nästa gång.

Som medpassagerare hade jag turen att få en ung kultiverad filmkritiker från Litauen. Han var dessutom vittberest och gift, hans hustru var för närvarande på ett kloster i Nepal, och under resans gång upp till Darjeeling (21 kilometer för 120 rupier men bara starkt uppför

hela vägen) diskuterade vi ingående Dostojevskij (med litauiskt och finlandssvenskt påbrå), Polanski, Ingmar Bergman, Andrzej Wajda, Alf Sjöberg, Jan Troell och Lars von Trier. Han kom nu till Darjeeling för första gången efter ett omfattande *trekking*-program i Sikkim, han kom just utpumpad från Tashiding, dess mest formidabla kloster, så jag tog honom med till mitt lokus i *Tower View*, där vi fick dela ett trebäddsrum för 200 rupier var. Sedan tog jag med honom på en välbehövlig lunch som äntlig kompensation för alla uteblivna frukostmöjligheter.

Han berättade att sikkimeserna förr i tiden brukade inleda sin arbetsdag med inhemsk whisky för att få upp kroppsvärmen. Frukosten tog de sedan med sig i ryggsäck till arbetsfälten. Whisky har alltså alltid varit en naturlig dagligvara i Sikkim ungefär som mjölk med den skillnaden, att mjölk har det ibland varit brist på men aldrig whisky.

del 14: *Sista dagarna i Darjeeling*

Under våra samtal hade Lama Yonda visat särskilt stort intresse för kärnvapensituationen i världen med nio kärnvapenmakter och Iran i försök att bli den tionde, vilket förhoppningsvis aldrig skulle bli av. Ingen hade något intresse av detta utom den iranska prästdiktaturen, medan alla andra hade intresse av att stoppa det.

Antikärnkraftsrörelsen hade alltid varit stark i hela världen ända sedan Hiroshima, och alla tillräckligt förnuftiga människor var väl överens om att startandet av nukleära kedjereaktioner med oöverskådliga konsekvenser kunde vara det värsta misstaget i mänsklighetens historia, som om mänsklighetens historia bestod av något annat än huvudsakligen fatala misstag med oöverskådliga konsekvenser.

Redan utrikesministern Condoleeza Rice, den enda ljuspunkten i den senare Bushadministrationen, hade uttryckt önskvärdheten i att få alla kärnvapen i världen skrotade. Genom överenskommelser hade både Ryssland och Amerika skrotat en hel del, då de ändå hade förråd kvar med kapacitet att spränga sönder hela världen mer än hundra gånger om, men det var viktigt att en amerikansk utrikesminister faktiskt uttryckt ett önskemål som måste vara hela mänsklighetens. Problemen är två: terroriststaterna, där en (Nordkorea) redan förfogar över kärnvapen, och de synnerliga höga kostnaderna och tekniska besvärligheterna med att desarmera och plocka isär vad dock endast människor totat ihop.

En annan situation som var svår att komma till rätta med och demontera var den politiska situationen i Darjeeling, som alltid förblev latent explosiv. Den 7 maj 2011 hade en politiker mördats, vilket givit honom martyrstatus med minnessten mitt på Clubside (Darjeelings motsvarighet till Simlas Scandal Corner, stadens medelpunkt,) och den politik han stått för ett moraliskt övertag, förblivandet vid det gamla, alltså Calcuttas överhöghet med lagar och ordning, men självständighetspartiet förblev aggressivt och aktivt – vid ankomsten till Darjeeling igår på söndagen klockan 9 hade vi på bazaren bemötts med ursinnigt arga högtalarpredikningar och demonstrationer av agitatoriskt slag. Dessa var i huvudsak kommunister, men genom det senaste valet i Nepal hade dessa med maoisterna lidit ett betydande nederlag, medan i stället återgåendet till en hinduistisk monarki börjat

göra sig gällande. Det var ju sista slutligen helt naturligt att de flesta människor helst av allt bara ville få ha möjlighet och rätt att arbeta i fred utan konflikter, grymheter och avbrott. Strejken i somras under tre månader, som förslamat allt liv och verksamhet i Darjeeling, hade tydligen varit droppen.

Ett annat parti verkade för återförening med Sikkim, som det historiskt och geografiskt egentligen hörde till, men den största svårigheten där var att Sikkim inte ville ha Darjeeling med alla dess konflikter, partipolitiska inbördesstrider, strejkbråk och ständiga latent explosionsrisk. Darjeelingborna själva menade att de var för avancerade för Sikkim med Indiens bästa skolor och högsta utbildningsstandard, medan Sikkim bara relativt nyligen fått något skolsystem alls.

På kvällen lyckades jag hitta min tibetanska familj i Darjeeling, kapten Bhutia vid Dalai Lamas livvakt i Dharamsala med fru, och som vanligt blev konversationen livlig. De hade rest i Europa förra året och besökt sin dotter i London och fått träffa Edward Kewing, en författare som behärskade tibetanska, medan sonen Phuntsok nu studerade IT i Bangalore. Sai Kishore hade jag ännu inte lyckats hitta eller ens fått veta om han fått mina meddelanden per e-mail och skriftligt hos hans portvakt, men han hade åtminstone kvar sin mor Dollys lägenhet, då namnet Douglas stod kvar på dörren.

På kvällen fick jag dessutom besök av Rachel och Alby, och vi fick en idealisk kväll tillsammans, varunder hon gav mig fem värdefulla tips, till exempel boken "The Inheritance of Loss" av Kiran Desai. Hon arbetade mest med sin projekterade takträdgård och med humanitära insatser och har flera insamlingar på gång. Hon trodde nog att hon och Alby skulle vara kvar i Darjeeling nästa år när jag kom tillbaka.

Den gamle Pierre från Biarritz var 75 år och reste årligen på vådliga strapatsäventyr för att precis som jag slippa den värsta delen av vintern i Frankrike. För mig var det november, för honom var det från oktober till nyår. Precis som jag kunde han njuta av januarisolens långsamma tillväxt som start på året. Han var van vid att vara ensam på de extremsportställen han brukade bo på och tänkte sig närmast till Sikkim precis när säsongen tog slut där. Han hade varit mycket i Nepal och brukat vara nästan ensam europé där i december. Annars var det dåliga besked han kom med från Kathmandu. På 70-talet hade det varit ett paradiset i synnerhet för hippies och ryktbart som sådant över hela världen, sedan hade betongskraporna rest sig och trafiken förvandlat staden till en ormgrop för avgasproblem med nästan ständig inversion. Nu kunde man knappast vara där alls utan munskydd och högst tre dagar. Dessutom höll glaciärsjön vid Mount Everest på att svälla och närma sig bristningsgränsen. Vart 300-åring brukade sjön bryta igenom glaciären och då naturligtvis dra med sig och förstöra allt i sin väg. Det var 300 år sedan senast, och Kathmandu låg i vägen. Ingen brydde sig, eftersom det var normalt och hade hänt förut, men Kathmandu hade för 300 år sedan varit en obetydlig by men var nu en dryg miljonstad. Det såg illa ut.

del 15: *Sista förseningen.*

Narius skulle fara till Mirik, en idyllisk by 35 kilometer åt väster där jag aldrig hade varit, så vi lämnade Tower View Lodge samtidigt efter frukost. Han hade varit den idealiske

rumskamraten, vi hade haft mycket gott utbyte av varandra, och jag sade till honom, att det hade varit lätt att lämna Manali, Dharamsala och Pelling men inte Darjeeling.

Nedresan tog nästan fyra timmar med start kvart före 9 och ankomst till tågstationen kvart före ett, en halvtimme före avgång.

Rajdhaniexpressen var denna gång stökig. Jag hade oturen att hamna tillsammans med enbart ljudmarodörer, där till och med två nunnor satt uppe med sina handdatorer och tittade på filmer med hög volym, samtidigt som en herre lyssnade på hinduisk frälsningsmusik non-stop och andra spelade annan oväsensmusik. Naturligtvis försökte de alla överrösta varandra för att höra sitt eget oväsen bättre. Detta går inte. Ännu på natten, när alla försökte sova, låg frälsningsgubben och lyssnade på sin telefons digitala missljud. En sista gång bad jag honom dämpa volymen. Som det alltid är i dessa ljudnarkomanfall sänkte han den temporärt för att sedan, när jag låg till rätta igen, höja volymen igen.

Tåget blev bara 40 minuter försenat till Delhi som nåddes 10.50 efter 21.35 timmar. Jag tog genast en rickshaw till Mainu Ka Tilla, där jag tog in på Wangden House och fick ett rum högst upp för 450 med gemensamt badrum men även med tillgång till takterass, varför jag tog det. Där satt jag sedan hela eftermiddagen och läste efter varm dusch och äntligt klädbyte.

Det börjar bli dags att reflektera över resan. Olyckstillbudet inskränkte sig till två. Först var det förkylningsinfektionen i Manali genom Diwali efter den första veckan, som naturligtvis tog ner mig ordentligt för resten av resan: att bli sjuk är det sista man får bli på en resa. Det andra var min handdators utslocknande i Dharamsala mitt under pågående mailbehandling och med kontakten i väggen – den bara meddelade att den utan anledning försatte sig i viloläge, stängde av sig själv och vägrade låta sig väckas igen. Fram till dess hade den fungerat perfekt och utan klagomål hela vägen.

Av alla möten och samtal var dock min samvaro med Lama Yonda kanske det värdefullaste. Han underströk vikten av världens två mest angelägna uppgifter: skrotningen eller avvecklingen av alla kärnvapen och all kärnkraft, samt att *allt* som konsumeras måste omhändertas och gå till återanvändning.

Resans totala kostnad (exklusive biljettkostnaden) uppgick till 3285 kronor (26,285 rupier) eller i princip 100 kronor om dagen. Med biljettkostnaden blev det ungefär 8800 kronor, bara 800 kronor mer än sommarens Ladakhresa, vars biljettkostnad varit 100 kronor lägre. Det bör omnämnas att i dessa kostnader ingick dessutom massiva uppköp i Darjeeling av tre böcker och tre flaskor whisky om sammanlagt 3000 rupier. Någon sådan kostnad hade jag inte i Ladakh, där ingenting köptes. Drar man ifrån dessa extraordinära utgifter var dagskostnaden bara 733 rupier och totalkostnaden 8400 kronor.

Flaskorna och spriten utgjorde ett kapitel för sig. Aldrig hade jag haft så mycket drickbart med mig till Indien, och ändå hade jag ännu mera med mig tillbaka. Det sista av de två flaskorna Jägermeister gick åt vid avskedet från Darjeeling den 32-a dagen, (den första flaskan hade till följd av förkylningen avslutats redan den 11-e,) men på flyget från Delhi frestades jag att köpa en ny för bara 15 Euro, då det nu går att köpa sprit på flyget om den plomberas före landning till anslutningsflyget. Dessutom hade jag köpt två flaskor whisky i Darjeeling, *McDowell's* och *Signature*, som lades i huvudbagaget. Det återstår att se om de kommer fram helbrägda hela vägen hem.

Jag hade lämnat Darjeeling i förrgår klockan 9 på morgonen och tillbringat ett helt dygn i Delhi i väntan på flyget och skulle komma hem 9 på kvällen. Den reella restiden från Darjeeling till Göteborg var därmed inte mer än 36 timmar.

Dock inträffade inga direkt otrevliga incidenter eller olyckor på hela resan, vilket gjorde den tämligen harmonisk och smidig. Min sista taxi på morgonen, som skulle föra mig till flygfältet, kom aldrig, men min värd på Wangden Guest House telefonerade då genast efter en annan i stället, som kom efter fem minuter. Det var en äldre chaufför som körde mycket lugnt och säkert – ju äldre yrkesman, desto säkrare hantlag och pålitlighet. Även flyget fungerade smidigt med oerhörd panoramaöverblick över de snötäckta bergen i Afghanistan, innan molnen tog över.

Det enda otrevliga inträffade i Helsingfors på flygplatsen. Där måste jag vänta 5 timmar – resans sista försening. Med alla böcker utlästa och alla artiklar skrivna hade jag inget att göra och gick då naturligtvis till ett utskänkingsställe. Jag beställde kaffe, nötter och glögg för 9 Euro, men flickexpediterna, som inte kunde svenska och dåligt engelska, tog 16 (1000 rupier). Kvittot uppvisade 6 poster fastän jag bara beställt tre. Det gick inte att tala med expediterna, och jag fick inte behålla kvittot, som försvann i deras händer. Det var resans enda uppsträckning – i min egen hemstad.

Ändå har Vanda blivit bättre och trevligare som flygplats. På andra våningen finns det till och med ett litet bibliotek med läshörna, dit man kan dra sig tillbaka i lugn och ro i en bekväm fåtölj. Något liknande och bättre har jag aldrig sett på något flygfält.

Resans sista försening drabbade mitt sista flyg från Helsingfors till Göteborg. Planet kom aldrig loss. Min medpassagerare Lars på hemväg från Shanghaj, som liksom jag fördrivit fem timmars väntan på Vanda, berättade att det sista kvällsflyget till Göteborg från Helsingfors förra året hade blivit inställt i sista minuten, varför alla inbokade passagerare med biljett måste boka om till hotell. De hade just blivit inställda på detta när de plötsligt omdirigerades till ett flyg till Köpenhamn, som sedan fortsatte till Göteborg. Jag berättade om min stormiga återresa för två år sedan, när flyget varken kunnat landa i Göteborg, Oslo, Köpenhamn eller Stockholm på grund av hård blåst utan måst återvända till Helsingfors med provisorisk övernattning på soffa. Han berättade om en liknande hemkomst, när planet inte kunnat landa i Göteborg på grund av hård blåst utan då tvingats landa i Jönköping, där alla passagerare sattes på en buss till Göteborg i tre timmar.

Det värsta återstod. När bagaget kom ut på bandet visade det sig att den ena av mina två whiskyflaskor, den finare, gått sönder. I Delhi hade min ryggsäck på min enkannerliga begäran behandlats varsamt, men i Göteborg vid lossningen av bagaget från flygplanet hade jag inte haft någon talan, varför den trots sin vikt (13 kg) tydligen slängts omkring och fått den ena flaskan krossad, medan den andra klarat sig. Det hade alltså kunnat vara värre. Den mesta utrunna whiskyn hade druckits upp av mina kläder, men dess värre hade också några böcker blivit skadade för livet av denna sup. Tydligen kan man inte frakta whisky på flygplan alls, då det är förbjudet i handbagaget och då den går sönder bland incheckat bagage.

I Göteborg möttes jag på min arbetsplats omedelbart av hänsynslöst dunka-dunk-jordbävningshjärntvätt klockan 10 på kvällen som gjorde det omöjligt att vara och göra något där. Välkommen tillbaka till Sverige.

Det kan vara intressant här att göra en jämförelse mellan indisk och västerländsk skvalmusik för att konstatera skillnaderna. Den indiska populärmusiken är alltid harmonisk-melodisk och består nästan alltid av en dialog, en man och en kvinna som sjunger tillsammans eller mot varandra, och de sjunger alltid nästan kliniskt rent. Den västerländska skvalmusiken är aldrig en dialog, harmonier och melodier uteblir för det mesta helt, och ingen bryr sig om att sjunga rent. Det enda som gäller tycks vara att avreagera sig ljudmässigt, och vanligen slås allt musikaliskt sönder av slagverksarsenalen, som vanligen är syntetisk-motorisk-automatisk. Tyvärr går även den indiska populärmusiken åt detta håll, och det är detta som resulterar i det olidliga jordbävningssdunket. Ingen självkritik tycks förefinnas åt något håll, allra minst i den västerländska, och den enda väsentliga faktorn tycks vara volymen.

Ändå var det en god resa, trots missödena, förkylningen, förseningarna, den avsomnade datorn och det whiskydränkta bagaget, ty resans mål uppnåddes: jag kom hem i bättre fysisk och psykisk form än någonsin, 59 kg, och hade fått alla mina medhavda arbeten med tillfredsställelse fullbordade.

28.10 – 29.11.2013